

SOCIETĂȚILE SIMPLE *VERSUS* FORMELE VECINE ACESTORA: ASOCIAȚIILE ȘI FUNDAȚIILE

Lect. univ. dr. Camelia SPASICI
Universitatea din București
Facultatea de Administrație și Afaceri

Astract

The study briefly presents two distinct corporate forms in terms of assets, namely simple companies, on the one hand, and associations and foundations, on the other.

Associations and foundations are non-patrimonial forms of society (which do not pursue the production of benefits) and simple companies are only lucrative (in which the benefits are directly related to the quantity and quality of work of the members).

This paper tries to prove the usefulness of the two forms of society "shaded" in practice by for-profit companies (commercial, with very high benefits).

The paper is structured in three sections: Society: civil contract or commercial "entity", Simple society: lucrative patrimonial character and Associations and foundations: non-patrimonial organizational forms.

Keywords: *partnership agreement, simple partnership, non-profit associations and foundations.*

A. Societatea: contract civil sau „entitate” comercială?

1. Societatea: definire, forme și reglementare

Prin contractul de societate, două sau mai multe persoane se obligă reciproc să coopereze pentru desfășurarea unei activități și să contribuie la aceasta prin apor-turi bănești, în bunuri, în cunoștințe specifice sau prestații, cu scopul de a împărți beneficiile sau de a se folosi de economia ce ar putea rezulta [art. 1881 alin. (1) C. civ.]¹.

În accepțiunea sa juridică, *societatea* este deci creația celor care o compun, expresia consimțământului liber exprimat al părților, materializat în actul consti-tutiv, contractul de societate și, uneori, actul dezvoltator al acestuia, statului societății².

¹ Definiția dată expres contractului de societate, de Codul civil 2009, reproduce în mare dispoziți-le art. 1492 alin. (1) și art. 1513 C. civ. de la 1864.

² A se vedea I. Dogaru, E.G. Olteanu, L.B. Săuleanu, *Bazele dreptului civil. Volumul IV. Contracte speciale*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 859.

Părțile contractului de societate sunt *societarii, asociații* (persoane fizice sau juridice).

Potrivit legii, orice societate trebuie să aibă un obiect *determinat și licit*, în acord cu ordinea publică și bunele moravuri [art. 1882 alin. (2) C. civ.].

În principal, societățile se clasifică după criteriile obiectului și formei lor.

După *obiectul* lor, distingem între: societăți de bunuri (de exemplu, societățile agricole, societățile de operațiuni imobiliare etc.) și societăți simple profesionale (pentru exercitarea unor profesii liberale)³.

După „forma lor”, societățile pot fi: simple, în participație, în nume colectiv, în comandită simplă, cu răspundere limitată, pe acțiuni, în comandită pe acțiuni, cooperative și „alt tip de societate” (art. 1888 C. civ.)⁴.

Dispozițiile Codului civil constituie *dreptul comun* în materie.

Astfel, societățile „comerciale” sunt supuse dispozițiilor Legii nr. 31/1990 a societăților și numai în completare celor ale Codului civil.

Sediul principal al materiei se regăsește în Codul civil, Cartea a V-a, „Despre obligații”, Titlul IX, „Diferite contracte speciale”, Capitolul VII, „Contractul de societate”, art. 1887-1954.

2. Natura juridică controversată a societății

Potrivit Codului civil, societatea este un *contract* supus regulilor generale.

Ca orice contract, societatea are la bază acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane realizat cu scopul de a produce efecte juridice (art. 1166 C. civ.). Astfel, toate formele de societate au la baza acordul de voințe ale asociațiilor ei (exprimat cu intenția de a produce efecte juridice).

De precizat că, în faza constituirii ei, societatea *nu este impusă niciodată prin lege*, ci crearea ei depinde numai de voința asociațiilor.

În schimb, voința părților contractante își pune *amprenta și asupra organizării și funcționării* societății. Astfel, prin voința lor, asociații convin cu privire la bunurile pe care le pun în comun, cu privire la activitatea pe care urmează să o realizeze în comun, cu privire la împărțirea profitului care ar putea rezulta.

Tot astfel, prin voința lor, asociații au dreptul să aleagă forma juridică a viitoarei societăți (cu sau fără personalitate juridică), tipul acesteia, precum și organizarea și funcționarea ei.

³ A se vedea St.D. Cârpenaru, *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2019, p. 112 și urm; V. Nemeș, *Drept comercial*, Ed. Hamangiu, București, 2015, p. 86 și urm; C. Gheorghe, *Societăți comerciale. Voința asociațiilor și voința socială*, Ed. All Beck, București, 2003, pp. 33-37.

⁴ Codul civil de la 1864 (art. 1493, art. 1499 și art. 1500) cuprindea dispoziții privind două feluri de societăți: societatea *particulară* (ce are ca obiect „oarecare lucruri determinate sau uzul lor, ori fructele lor”) și *universală* („formată printr-un contract”).

Caracteristic este cazul societăților pe acțiuni constituite prin subscripție publică. În acest caz, contractul de societate se încheie între asociații care inițiază constituirea societății (membrii fondatori).

Voința fondatorilor este cea care configurează viitoarea „entitate” juridică cu toate elementele sale caracteristice: formă juridică, denumire, sediu, obiect de activitate, capital social, valoarea și tipul acțiunilor emise etc.

Tot fondatorii societății sunt cei care întocmesc și prospectul de emisiune care are valoarea unei oferte de a contracta făcută unor persoane nedeterminate, dar în cadrul unui anumit termen⁵.

Din cele de mai sus rezultă că, în toate cazurile, voința asociaților stă la baza constituirii societății. Mai mult, în cazul societății fără personalitate juridică natura sa contractuală rezultă *exclusiv din contractul de societate* (nemaifiind necesare și alte formalități, s.n.).

În contextul Codului civil actual și al concepției moniste de reglementare a raporturilor de drept privat (prin unificarea normelor de drept civil și de drept comercial în același corp legislativ), apreciem drept evident, *caracterul civil* al societății.

Pe de altă parte, trebuie menționat că, în cadrul „contractelor speciale”, contractul de societate este o manifestare juridică mai mult decât specială⁶.

Pe lângă elementele generale contractuale, contractul de societate cuprinde și o serie de *elemente specifice* precum, punerea în comun a aportului, participarea la profit și la pierderi, *affectio societatis* etc., care îl fac mai mult decât „special”.

Societatea dă naștere unei „entități” care este cărmuită de *reguli proprii* (unele convenite de părțile contractante, iar altele prevăzute de lege).

Astfel, ceea ce delimitează societatea de toate celelalte contracte este faptul că, pe lângă raportul juridic obligațional (de drept comun), contractul de societate dă naștere și „unei entități” (cu sau fără personalitate juridică)⁷.

Raportul juridic obligațional de societate nu este deci unul comun.

În cazul contractului de societate, asociații sunt animați de un *interes comun*, acela de a desfășura o anumită activitate prin aducerea unui aport și a partajării profitului rezultat.

În contextul de mai sus, activitatea comună constituie cauza obligațiilor (asemănătoare, s.n.) asumate individual de către asociați.

⁵ Prin subscriere, persoanele nedeterminate cărora le este adresată oferta de a contracta ies din anonimat și devin acționari în cadrul societății pe acțiuni; a se vedea C. Stătescu, C. Bîrsan, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 42.

⁶ În doctrină s-a spus că „două contracte (speciale, s.n.) se află „la limita cadrului general impus de regulile dreptului comun: donația și societatea”; a se vedea L. Stănculescu, *Dreptul contractelor civile. Doctrină și jurisprudență*, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 253.

⁷ În cadrul raportului dublu, *caracterul contractual este prioritar*; a se vedea I.E. Cadariu-Lungu, *Contractul de societate*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 1-4.

În confruntarea: „societatea contract” și societatea „entitate juridică”, teoria contractuală a fost criticată pe motiv că acordă o importanță primordială voinței asociaților, lăsând în plan secund entitatea juridică care se formează și care este dotată cu propria voință și este ghidată de propriul interes⁸.

Într-o altă opinie, s-a susținut că societățile cu personalitate juridică (reglementate de Legea nr. 31/1990) au „o dublă natură juridică” ce cuprinde o latură volițională a asociaților și o latură instituțională, efect al legii⁹.

În consecință, prin particularitățile sale de excepție, societatea este în același timp *contract*, dar și „entitate juridică” ca efect al simbiozei dintre voințele asociaților și dispozițiile imperative ale legii.

B. Societatea simplă: caracter patrimonial lucrativ

Printre „formele societare” enumerate de Codul civil se află și societățile simple [art. 1888 lit. a) C. civ.].

Societatea simplă este o „formă societară” prin care asociații convin să aducă aporturi și să desfășoare o anumită activitate, în scopul împărțirii beneficiilor (sau al folosirii economiei care ar putea rezulta).

Sunt asimilate societăților simple și *societățile supuse condiției înmatriculării* conform legii și rămase neînmatriculate, precum și societățile de fapt (art. 1893 C. civ.).

Societatea de fapt este cea afectată de un viciu la constituire și care a funcționat o perioadă înainte de remedierea viciilor sau de anularea societății.

Societatea simplă este succesoarea în Noul Cod civil a „societății civile”, instituție reglementată de art. 1491, art. 1492 alin. (2) și art. 1513 din Codul civil de la 1864.

1. Caractere juridice, formare și delimitare

Societatea simplă se delimitează de alte forme societare, prin caracterele sale juridice.

Societatea simplă are *caracter consensual* deoarece se poate încheia valabil prin *simplu acord de voințe* al asociaților (nefiind cerută o formă anume *ad validitateam*).

Ad probationem se cere însă forma scrisă¹⁰ [art. 1884 alin. (1) C. civ.].

Consimțământul asociaților trebuie exprimat de persoane cu discernământ, exteriorizat și nevicat.

⁸ A se vedea I.I. Bălan, *Natura juridică a societății comerciale*, în *Dreptul* nr. 11/2000, p. 35-43.

⁹ A se vedea O. Căpățînă, *Societățile comerciale*, Ed. Lumina Lex, București, 1996, p. 60.

¹⁰ Ca excepție, în cazul asocierii simple agricole, constituirea valabilă se poate face și prin *înțelegeri verbale*.

Pentru încheierea valabilă a contractului se cer îndeplinite condițiile generale cerute de art. 1179 C. civ., dar și *trei condiții speciale*: punerea în comun a aporiturilor; participarea la câștiguri și pierderi, existența unui *affectio societatis*.

Obiectul societății civile cuprinde ansamblul de operațiuni pe care societatea urmează să le îndeplinească în vederea realizării de beneficii de către asociați, precum și prestațiile la care aceștia se obligă reciproc.

Potrivit art. 1882 alin. (2) C. civ., obiectul societății trebuie să fie determinat și licit, în acord cu ordinea publică și bunele moravuri.

Sub sancțiunea *nulității absolute*, contractul (ca *instrumentum*) prin care se constituie o societate cu personalitate juridică trebuie să prevadă asociații, aporturile, forma juridică, obiectul, denumirea și sediul societății [art. 1884 alin. (2) C. civ.].

Societatea simplă, în principiu, *nu are personalitate juridică* [art. 1892 alin. (1) C. civ.].

Lipsa personalității juridice este însă *numai de natura societății simple* (nu și de esența acesteia)¹¹. Astfel, societatea simplă poate dobândi personalitate juridică, ulterior constituirii sale.

În condițiile de mai sus, societatea simplă va putea sta în justiție în calitate de parte prin intermediul administratorilor cu drept de reprezentare sau, în lipsa desemnării, prin intermediul oricărui dintre asociați.

Dobândirea personalității juridice de către societatea simplă se poate face printr-un act adițional contractului, fără dizolvarea acesteia¹².

După dobândirea personalității juridice, asociații și societatea nou-înființată vor răspunde solidar și indivizibil pentru toate datoriile societății născute înainte de dobândirea personalității juridice [art. 1892 alin. (3) C. civ.].

Societatea simplă *are caracter lucrativ* (patrimonial).

Caracterul lucrativ desemnează interesul asociaților în a obține și împărți veniturile realizate din societate.

De observat că avantajul patrimonial urmărit de asociați în acest caz, *nu înseamnă profit* (ca în situația societăților comerciale), ci este, în principiu, direct proporțional cu activitatea depusă.

Caracterul lucrativ deosebește de asemenea societatea simplă, atât de asociațiile și fundațiile *fără scop lucrativ* (culturale, sportive, de binefacere etc.), cât și de societățile comerciale (interesate de profit).

Societatea simplă este un contract *intuitu personae* ce face parte din categoria societăților de persoane (și nu de capitaluri, precum societățile comerciale).

¹¹ A se vedea L. Stănciulescu, *op. cit.*, p. 258.

¹² Potrivit legii, dacă asociații doresc dobândirea personalității juridice, „prin actul de modificare a contractului de societate vor indica, în mod expres, forma juridică a acesteia și vor pune de acord toate clauzele sale cu dispozițiile legale aplicabile societății nou-înființate” [art. 1892 alin. (2) C. civ.].

Societatea reglementată de Codul civil constituie *dreptul comun* în materie de societăți [art. 1887 alin. (1) C. civ.]¹³. Astfel, prin dispozițiile art. 1881-1889 C. civ., s-a instituit un cadru general pentru contractul de societate, iar prin art. 1890-1954 C. civ., unul *special* pentru societatea simplă și asocierea în participație.

Drept consecință, atunci când, prin contractul de societate, asociații au dorit înființarea unei societăți cu personalitate juridică, până la momentul dobândirii acesteia, raporturile dintre asociați vor fi cărmuite de regulile societății simple.

Regulile societății simple vor fi aplicabile și societății care este supusă prin lege unor formalități de înmatriculare, dar care, din diferite motive, a rămas neînmatriculată.

Dacă, în contractul de societate, asociații au omis să menționeze forma juridică a societății pe care intenționează să o constituie, aceasta va fi o societate fără personalitate juridică, supusă reglementărilor societății simple.

Apreciem că, dintre toate caracteristicile prezentate mai sus, *caracterul patrimonial lucrativ este cel mai important* deoarece delimitează oneros societatea simplă, între societățile comerciale (producătoare de profit) și cele fără scop lucrativ.

2. Domeniul de aplicare al societății simple

Societatea simplă se regăsește în societățile supuse unor forme de constituire mai simple¹⁴.

Comparativ cu societatea comercială, domeniul de aplicare a societății simple este incontestabil, mai restrâns, însă utilitatea sa practică rămâne de necontestat.

În practică, societatea simplă se manifestă mai ales, sub forma unor societăților profesionale constituite pentru exercitării în comun a unor *profesii liberale* reglementate.

În contextul de mai sus, calitatea asociaților este esențială pentru constituirea unei asemenea societăți.

Asociatul poate fi o persoană fizică, deținătoare a unei diplome care să-i ateste profesia și care o exercită în mod efectiv (și legal).

Aportul în prestații sau în cunoștințe specifice este, de asemenea, esențial pentru desfășurarea activității societății profesionale.

Prezentăm, succint, câteva societăți profesionale reglementate prin legi speciale.

a) Societatea profesională de *avocați* se poate constitui în baza Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și a statutului profesiei de avocat.

De regulă, societatea profesională de avocați *nu are personalitate juridică* (de regulă).

¹³ Contractul de societate simplă are și caracter comutativ; a se vedea C. Spasici, *Contracte speciale. Reglementate în Codul civil*, Ed. Hamangiu, București, 2019, p. 129.

¹⁴ A se vedea D.C. Florescu, *Contracte civile în Noul cod civil*, Ed. Hamangiu, 2012, p. 317.

Societatea profesională de avocați are la bază asocierea a doi sau a mai multor avocați definitivi.

Serviciile profesionale sunt prestate de către oricare dintre avocații, desemnat de către avocatul coordonator.

Asociații-avocați contribuie prin aporturi în bunuri sau în numerar la formarea unui patrimoniu de afecțiune în vederea desfășurării activității profesionale.

Contractul de societate trebuie *însoțit de statut*.

Contractul de societate și statutul se încheie în formă scrisă și sunt supuse verificării și aprobării consiliului baroului și înregistrate¹⁵ la baroul în care își are sediul profesional societatea.

Atunci când serviciile profesionale constau în asistență și reprezentare juridică la instanțe, parchete, organe de cercetare penală sau alte autorități, în contractul de asistență juridică trebuie menționat numele avocatului desemnat ori acceptat de către client, precum și dreptul sau interdicția de substituie a acestuia.

În schimb, dacă societatea a dobândit personalitate juridică, raportul juridic se naște între societate și client. În acest caz, societatea civilă profesională de avocați poate sta în instanță în calitate de reclamant sau de pârât pentru litigiile izvorâte din desfășurarea activității profesionale.

Societatea civilă profesională și avocații care profesează în cadrul ei nu pot acorda asistență juridică persoanelor cu interese contrare [art. 5 alin. (5) din lege].

Contractul de societate simplă stă și la baza înființării cabinetelor asociate de avocați, constituite din asocierea a două sau mai multe cabinete individuale în scopul exercitării în comun a profesiei de avocat.

b) Societatea profesională de *notari publici*, fără personalitate juridică, a fost reglementată în baza dispozițiilor art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale.

Societatea profesională se constituie din doi sau mai mulți notari publici asociați.

În cadrul societății profesionale, notarii publici asociați pot angaja personal cu studii superioare și personal auxiliar.

Notarii publici asociați într-o societate profesională își *exercită funcția personal* și răspund individual pentru activitatea lor [art. 4 alin. (4) din lege].

Soluția de mai sus se justifică prin aceea că „actele săvârșite de notari sunt de autoritate publică”¹⁶.

c) Societatea profesională de *executori judecătorești*, fără personalitate juridică, se poate înființa în condițiile Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești.

¹⁵ Înregistrarea nu are rol de constituire a societății profesionale de avocați, ci doar *efect de opozabilitate* față de terții societății.

¹⁶ A se vedea L. Stănculescu, *op. cit.*, p. 259.

Potrivit art. 12 alin. (1) din lege, activitatea executorilor judecătorești se desfășoară în cadrul unui birou în care pot funcționa unul sau mai mulți executori judecătorești asociați, cu personalul auxiliar corespunzător.

Prin asocierea în cadrul unei societăți profesionale, executorul judecătoresc nu își pierde dreptul la biroul individual.

Executorul judecătoresc sau executorii judecătorești asociați, titulari ai unui birou, pot angaja executori judecătorești stagiați, alt personal de specialitate, precum și personal auxiliar corespunzător, necesar pentru desfășurarea activității biroului.

d) Societatea profesională de *medici*, fără personalitate juridică, a fost organizată în baza O.G. nr. 124/1998 privind organizarea și funcționarea cabinetelor medicale și Ordinului nr. 153/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale.

Potrivit art. 1 alin. (3) din Ordonanță, profesia de medic, ca profesie liberală, poate fi exercitată în cadrul cabinetului medical în una dintre următoarele forme: cabinet medical individual; cabinete medicale grupate; cabinete medicale asociate sau societate civilă medicală.

Societatea civilă medicală este constituită din doi sau mai mulți medici asociați și poate avea ca salariați ori colaboratori medici sau orice altă categorie de personal [art. 2 alin. (4) din ordonanță].

Cabinetele medicale grupate, precum și cabinetele medicale asociate pot avea patrimoniu comun.

Contract de societate simplă medicală se încheie în *formă scrisă*.

Nerespectarea condiției de formă (cerută *ad validitatem*) se sancționează cu nulitatea absolută a contractului.

Contractul de societate (ca *instrumentum*) trebuie să cuprindă următoarele elemente minime obligatorii: părțile contractului de societate, scopul și obiectul acestuia; sediul profesional al societății; patrimoniul social al societății, cu indicarea aportului fiecărui medic societar, constând în bunuri mobile și imobile ori în munca medicilor societari; organul de conducere al societății și precizarea funcțiilor membrilor acestuia; durata contractului de societate și modalitățile de încetare a acestuia [art. 12 alin. (2) din ordin].

Contractul de societate trebuie însoțit de un statut.

Contractul de societate se înființează pe baza certificatului de înregistrare în Registrul unic al cabinetelor medicale (art. 19 din ordin).

e) Societățile simple pentru *exploatarea terenurilor agricole* se pot constitui în baza prevederilor art. 1 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură.

Potrivit art. 1 din lege, proprietarii de terenuri agricole care beneficiază de prevederile Legii fondului funciar, precum și alți proprietari de terenuri agricole pot să-și exploateze pământul și în *forme de asociere*.

Formele de asociere simplă sunt asocierile dintre două sau mai multe familii în baza unui *contract de societate*, având ca scop exploatarea terenurilor agricole, creșterea animalelor, aprovizionarea, depozitarea, condiționarea, prelucrarea și vânzarea produselor, prestarea unor servicii, precum și alte activități (art. 2 din lege).

f) Societatea profesională *de arhitecți*, fără personalitate juridică, poate fi constituită în baza Legii nr. 184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect.

Potrivit art. 18 alin. (1) din lege, dreptul de semnătură al arhitectului se poate exercita în cadrul birourilor individuale, *birourilor asociate*, *societăților de proiectare sau altor forme de asociere* constituite conform legii¹⁷.

Contractul societății de arhitecți trebuie declarat la Ordinul Arhitecților din România, iar societatea profesională de arhitecți constituită în baza lui trebuie înregistrată obligatoriu în Tabloul Național al Arhitecților.

g) Societatea profesională *de psihologi* poate fi înființată în baza dispozițiilor Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România.

Pentru exercitarea profesiei, psihologii cu drept de liberă practică pot înființa, la alegere, potrivit legii, cabinete individuale, *cabinete asociate*, *societăți civile profesionale* sau își pot desfășura activitatea în temeiul unor contracte de muncă, potrivit legii [art. 13 alin. (1) din lege].

Societatea profesională de psihologi se constituie prin *contract de societate simplă* încheiat între doi sau mai mulți psihologi cu drept de liberă practică, se declară la Colegiul Psihologilor din România și se înregistrează în mod obligatoriu în Registrul unic al psihologilor cu drept de liberă practică din România [art. 15 alin. (1) din lege].

Raporturile contractuale se nasc între *beneficiar și societatea civilă profesională*, indiferent care dintre psihologii cu drept de liberă practică asociați îndeplinește serviciul profesional.

C. Asociațiile și fundațiile: forme organizatorice fără scop patrimonial

Persoanele fizice și persoanele juridice care urmăresc desfășurarea unor *activități de interes nepatrimonial* pot constitui *asociații ori fundații* [art. 1 alin. (2) din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații].

¹⁷ Potrivit art. 18 alin. (4) din lege, persoanele juridice care nu au în cadrul personalului un arhitect cu drept de semnătură și care desfășoară activități de proiectare au obligația ca, pentru întocmirea documentațiilor de urbanism și a proiectelor de arhitectură supuse aprobării sau autorizării, să folosească pe baze contractuale serviciile unui arhitect cu drept de semnătură.

Potrivit art. 2 din ordonanță, *scopul reglementării* este crearea cadrului pentru: exercitarea dreptului la liberă asociere; promovarea valorilor civice, ale democrației și statului de drept; urmărirea realizării unui interes general, local sau de grup; facilitarea accesului asociațiilor și fundațiilor la resurse private și publice; parteneriatul dintre autoritățile publice și persoanele juridice de drept privat fără scop patrimonial și respectarea ordinii publice.

1. *Asociația* este constituită de trei sau mai multe persoane care, pe baza unei înțelegeri, pun în comun și fără drept de restituire contribuția materială, cunoștințele sau aportul lor în muncă pentru realizarea unor activități în interes general, al unor colectivități sau, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial [art. 4 alin. (1) din ordonanță]¹⁸.

Pentru dobândirea personalității juridice, membrii asociați trebuie să încheie statutul asociației.

Ad validitatem, statutul trebuie să cuprindă, printre altele: datele de identificare ale membrilor asociați, exprimarea voinței de asociere și precizarea scopului și a obiectivelor asociației; denumirea asociației; sediul asociației; durata de funcționare, semnăturile asociaților.

Nerespectarea condițiilor esențiale de validitate atrag sancțiunea *nulității absolute* a actului [art. 6 alin. (2) din ordonanță]¹⁹.

Atunci când asociația urmează să desfășoare activități pentru care sunt necesare autorizații administrative prelabile, acestea sunt obligatorii (sub sancțiunea dizolvării societății, pe cale judecătorească).

Asociația devine persoană juridică din momentul înscrierii ei în Registrul asociațiilor și fundațiilor.

Organele asociației sunt: adunarea generală (a asociaților); consiliul director; cenzorul sau comisia de cenzori (art. 20 din ordonanță).

Adunarea generală este *organul de conducere*, alcătuit din totalitatea asociaților.

Consiliul director asigură *punerea în executare* a hotărârilor adunării generale.

Consiliul director poate fi alcătuit și din persoane din afara asociației, în limita a cel mult o treime din componența sa [art. 24 alin. (1) din ordonanță].

Potrivit art. 27 alin. (1) din ordonanță, statutul poate prevedea numirea *unui cenzor sau a unei comisii de cenzori*. Atunci când numărul asociaților este mai mare de 15, numirea unui cenzor este *obligatorie*.

¹⁸ Potrivit *reglementării anterioare*, art. 31 din Legea nr. 21/1924 pentru persoanele juridice, „Asociația este convenția prin care mai multe persoane pun în comun, în mod permanent, contribuția lor materială, cunoștințele și activitatea lor, pentru realizarea unui scop care nu urmărește foloase personale sau patrimoniale”.

¹⁹ Asociația dobândește personalitate juridică prin înscrierea în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătoriei în a cărei circumscripție își are sediul [art. 5 alin. (1) din ordonanță].

2. *Fundația* este subiectul de drept înființat de una sau mai multe persoane care, pe baza unui act juridic între vii ori pentru cauză de moarte, constituie un patrimoniu afectat, în mod permanent și irevocabil, realizării unui scop de interes general sau, după caz, al unor colectivități [art. 15 alin. (1) din ordonanță]²⁰.

Activul patrimonial inițial al fundației trebuie să includă bunuri în natură sau în numerar, a căror valoare totală trebuie să fie de cel puțin de 10 ori salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, la data constituirii fundației.

Asemenea asociației, statutul fundației trebuie să cuprindă, în principal: datele de identificare ale fondatorului sau fondatorilor, scopul și obiectivele fundației; denumirea fundației; sediul acesteia; durata de funcționare, semnăturile fondatorilor [art. 16 alin. (2) din ordonanță].

Fundația dobândește personalitate juridică prin înscrierea sa în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătorei în a cărei circumscripție își are sediul.

Organele fundației sunt: consiliul director și cenzorul sau comisia de cenzori (art. 28 din ordonanță).

Consiliul director al fundației este organul de conducere și de administrare, care asigură realizarea scopului și obiectivelor fundației și se compune din cel puțin 3 membri desemnați de fondator sau, după caz, de fondatori (la momentul constituirii fundației).

Regulile generale privind organizarea și funcționarea consiliului director se stabilesc prin statut.

Delimitând asociațiile de fundații, observăm următoarele asemănări și deosebiri:

- principala *asemănare* dintre asociații și fundații constă în caracterul lor *nepatrimonial* (ne economic).

- principala *deosebire* dintre asociații și fundații constă în aceea că membrii asociații se implică activ în funcționarea asociației, pe când membrii fondatori nu participă (în niciun fel) la activitatea fundației (având numai rol constitutiv).

În concluzie, deși cele două forme asociative puse în discuție nu sunt producătoare de beneficii maxime, raportate la interesele și obiectivele asociațiilor, ele rămân la fel de utile ca și societățile comerciale.

Bibliografie

- I.I. Bălan, *Natura juridică a societății comerciale*, în *Dreptul* nr. 11/2000;
- I.E. Cadariu-Lungu, *Contractul de societate*, Ed. Hamangiu, București, 2014;

²⁰ Potrivit art. 66 din Legea nr. 21/1924 (azi abrogată), „Fundația este actul prin care o persoană fizică sau juridică constituie un patrimoniu distinct și autonom de patrimoniul său propriu, și-l destină, în genere, în mod permanent realizării unui scop ideal, de interes obștesc”.

-
- O. Căpățînă, *Societățile comerciale*, Ed. Lumina Lex, București, 1996;
 - St.D. Cărpenaru, *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2019;
 - I. Dogaru, E.G. Olteanu, L.B. Săuleanu, *Bazele dreptului civil. Volumul IV. Contracte speciale*, Ed. C.H. Beck, București, 2009;
 - D.C. Florescu, *Contracte civile în Noul cod civil*, Ed. Hamangiu, 2012;
 - C. Gheorghe, *Societăți comerciale. Voința asociaților și voința socială*, Ed. All Beck, București, 2003;
 - V. Nemeș, *Drept comercial*, Ed. Hamangiu, București, 2015;
 - C. Spasici, *Contracte speciale reglementate în Codul civil*, Ed. Hamangiu, București, 2019;
 - L. Stănciulescu, *Dreptul contractelor civile. Doctrină și jurisprudență*, Ed. Hamangiu, București, 2017;
 - C. Stătescu, C. Bîrsan, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Hamangiu, București, 2008.